

Адам Цибульський.
Світлина Василя Ониськіва.

Адам ЦИБУЛЬСЬКИЙ

“ТИХ РОЛЕЙ ВИСТАЧИТЬ НА ДЕКІЛЬКА ТВОРЧИХ ЖИТТІВ!”

Адам Миколайлович Цибульський (20.02.1948), народний артист України, актор Львівського академічного обласного драматичного театру імени Юрія Дрогобича. Закінчив театральну – драматичну студію Терехівського культурно-освітнього училища при Тернопільському музично-драматичному театрі імени Тараса Шевченка (сьогодні – Терехівське вище училище культури). Працював у Тернопільському музично-драматичному театрі імени Тараса Шевченка, Київському обласному музично-драматичному імени Панаса Саксаганського та Львівському музично-драматичному театрі імени Юрія Дрогобича! Створив понад сотню сценічних образів. Серед них: Микита (“Дай серцю волю, заведе в неволю” М. Кропивницького), Гетьман (“Запорозька Січ” О. Коломійця), Сотник (“Сотниківна” Б. Мельничука за Б. Лепким), Корній (“Марія” У. Самчука), Шпак (“Шельменко-денщик” Г. Квітки-Основ’яненка), Сірко (“За двома зайцями” М. Старицького), Іван Франко – “Тайна буття” Т. Іващенко, Доменіко – “Шлюб по-італійськи” Едуардо де Філіппо, Зиновій Борисович – “Леді Макбет Мценського повіту” за М. Лесковим, Олівер Краун – “Люсі Краун” І. Шоу, Бургомістр – “Дракон” Є. Шварца, Хазяїн – “Дуже проста історія” М. Ладю, Івоніка – “Земля” за О. Кобилянською, Батько Марічки – “Тіні забутих предків” за М. Коцюбинським, Дядько Лев – “Лісова пісня” Лесі Українки, Урядник – “Тев’є-Тевель” Г. Горіна, Джеймс Броуді – “Замок Броуді” А. Кроніна, інсценізація Б. Мельничука; Брасет – “Здрастуйте, я ваша тітонька” Т. Брандон, Батько – “Елегія-STYKS” Т. Іващенко, О. Король; Герасим Калитка – “Сто тисяч” І. Карпенка-Карого, та ін... Одружений. Дружина – Надія Андріївна Цибульська заслужена артистка України.

Наша розмова відбулася після святкування 70-річного ювілею актора.

Адам Цибульський – Актор,
Надія Цибульська – Бомжиха
у виставі “Блазні” Б. Мельничука.
Режисер – Олександр Король,
сценографія – Ярослав Данилів,
костюми – Юлія Гнатенко.
Львівський обласний академічний
музично-драматичний театр
імені Юрія Дрогобича, 2018 р.
Світлина Василя Ониськіва.

Світлана Максименко: *Скільки років Ви в театрі, Адаме Миколайовичу?*

Адам Цибульський: Від 1-го липня 1968 року. Дуже давно!

С. М.: Як святкували ювілей?

А. Ц.: Поставили виставу за п'єсою тернопільського автора Богдана Мельничука “Актор і блазні”. Були на гастрольях з цією виставою у Хмельницькому, Івано-Франківську та Чернівцях. І от першого липня показали її у Тернополі. Перед цим я вночі пробудився і подумав: “Коли ж то мене прийняли на роботу в Тернопільський театр?”. Зранку пішов до відділу кадрів, попросив трудову книжку. Відкриваю її – я прийнятий на роботу 1-го липня 1968 року! Рівно п'ятдесят років тому, і от я їду в Тернопіль зі своєю бенефісною виставою. Отакі чудеса! (Сміється)

С. М.: Пам'ятаєте свій перший вихід на сцену? Коли це було?

А. Ц.: Я добре пам'ятаю свій перший вихід 1965 року і коли мене прийняли на перший курс...

С. М.: А що це був за перший курс?

А. Ц.: У Терехівлянському культурно-освітньому училищі в той час був режисерський відділ. Перший курс набирали видатні артисти України Ярослав Ге-

ляс¹ та Анатолій Бобровський². Я й не думав про акторську кар'єру. Мій найкращий товариш Ярослав, який навчався в культучилищі на другому курсі, коли їхав до Тернопілля на літню практику, покликав мене з собою. Я й поїхав... А там йшли вступні іспити. Я завжди брав участь у шкільних виставах, був активний

¹ Ярослав Геляс (1916–1992) – український актор, режисер, народний артист України. Працював як помічник режисера мандрівного театру під керівництвом Богдана Сарамagi, Йосипа Стадника. Продовжив працю у Львівському театрі імені Лесі Українки, Театрі юного глядача імені М. Горького, Львівському театрі імені Марії Заньковоцької, Харківському – імені Тараса Шевченка, Київському театрі імені Івана Франка, Одеському театрі імені Василя Василька, Закарпатському обласному музично-драматичному театрі. У 1963–1974 рр. – головний режисер та актор Тернопільського музично-драматичного театру імені Тараса Шевченка. У 1974–1992 рр. – головний режисер Закарпатського обласного державного українського музично-драматичного театру.

² Анатолій Бобровський (1935–2005) – актор театру та кіно, режисер, заслужений артист України. Випускник Київського театрального інституту ім. І. Карпенка-Карого (клас проф. В. О. Неллі). Від 1957 р. працював у Тернопільському музично-драматичному театрі імені Тараса Шевченка.

Адам Цибульський – Актор, Алла Шкондіна – Мальвіна Іванівна у виставі “Блазні” Б. Мельничука. Режисер – Олександр Король, сценографія – Ярослав Данилів, костюми – Юлія Гнатенко. Львівський обласний академічний музично-драматичний театр імені Юрія Дрогобича, 2018 р. Світлина Василя Ониськіва.

в самодіяльності у рідному селі (Бичківці, Чортківського району, Тернопільської області). Дай, думаю, спробую? І спробував. (Сміється).

С. М.: Ваш товариш був старший за Вас?

А. Ц.: Ні, він теж 1948 року народження. Але після восьмого класу він вступив до училища, а я продовжував навчання у школі. От я й пішов на іспит в культучилище. Прочитав щось, заспівав... Викладачі мене, пам’ятаю, ганяли по залу і примушували кричати: “Хай живе Перше травня!”. Потім – кричати: “Пожежа! Пожежа!”. Я тільки на другому курсі зрозумів, що вони хотіли з мене “витягнути”. Словом, мене прийняли.

Ось так я потрапив у Тернопільський театр-студію. А там викладали режисери: Ярослав Геляс, Павло Загребельний³, Анатолій Бобровський, драматург Олексій Корнієнко⁴, заслужений діяч мистецтв

³ Павло Загребельний (1934–1997) – український актор театру і кіно; педагог, народний артист України.

⁴ Олексій Корнієнко (1919–2003) – український драматург, перекладач, театральний критик.

Степан Данилишин⁵. Отже, мій перший вихід...

У п’єсі М. Старицького “Оборона Буші” (її ставила режисерка Ірина Степаненко) потребували високих ставних хлопців, козаків. Взяли і нас. Одягли жупани козацькі, шапки. В мене серце ледь не вискочило! Нас, початківців, водили по сцені за руки, розповідали, кому й куди ступати. Дотепер пам’ятаю і завжди пам’ятатиму свій перший вихід на професійну сцену.

С. М.: Страшно було? Адже Ви вже мали досвід...

А. Ц.: Дуже страшно. Коли я ходив з вертепом по селу, то з Ярославом мінялися ролями Чорта і Жида. Ми були сусідами, по двадцять разів на день бились і мирилися. За однією партою сиділи. Але один урок, а часто й менше (Сміється). Бо нас відразу пересажували: неможливо було!

С. М.: То Ви такий “забіяка”? Я б ніколи не подумала!

А. Ц.: Це я веду до того, що сьогодні і він, і я – народні артисти України. Він, Ярослав Андрійович Солтис, соліст Буковинського ансамблю пісні і танцю України під керівництвом Андрія Кушніренка.

С. М.: Спочатку страшно було. А за 50 років Ви цей страх подолали?

А. Ц.: Хвилювання є перед кожним виходом на сцену. От вистава-бенефіс, здавалося б, уже 50 років?! А однаково думав: серце вискочить від хвилювання. Але всі ці відчуття до виходу на сцену, до третього дзвоника. Ступив на сцену, чуєш: шум залу. Це найстрашніше! А коли піднімається завіса, все одразу пропадає.

⁵ Степан Данилишин (1908 – 1973). Закінчив 1927 р. Одеську художньо-промислову школу. Навчався у Київському художньому інституті (1929–1930), на малярському факультеті Всеросійської Академії мистецтв у Ленінграді (нині С.-Петербурзі) в майстерні професорів В. Серова та В. Яковлева (1934–1940). Під час Другої світової війни (1941–1943) працював художником Українського драматичного театру в м. Бересті (нині Білорусь) та в Музично-драматичному театрі ім. М. Садовського в м. Проскуріві (нині Хмельницький), 1943–1944). У 1944–1945 – художник Кам’янець-Подільського драматичного театру ім. Г. Петровського (м. Проскурів). У 1947–1952 – головний художник Коломийського театру, а в 1952–1973 – Тернопільського музично-драматичного театру ім. Тараса Шевченка. Паралельно читав лекції з художнього оформлення драматичного спектаклю для викладачів і студентів театрального відділення Терновлянського культосвітнього училища.

С. М.: Тобто, і перший вихід, і бенефіс – однаково хвилюючі?

А. Ц.: Так, звичайно. Я б не сказав, що це страх. Не боюсь, але хвилююсь на всіх виставах. У селі трішки менше, хоча кажуть, що глядач всюди однаковий. Я з цим згідний. І все ж таки виходити у Вишневі на сцену, і в Чикаго – це різні речі. Пощастило мені з театром помандрувати світом.

С. М.: Ви не мали наміру навчатися на актора. Як Ваші батьки відреагували на те, що Вас відразу прийняли?

А. Ц.: І мама і батько, хоч він і малослівним був, дуже хотіли, щоб я вирвався з села. Для них не було важливо, яку я виберу спеціальність. Хоча... в моїх планах були “погони”, хотів бути військовим. Крім того, швагро запропонував мені вступати в одну із двох шкіл ДАІ.

С. М.: А батьки бачили Вас на сцені?

А. Ц.: Так, це було після закінчення навчання.

С. М.: Скільки Ви навчалися?

А. Ц.: Три роки. Мене єдиного з хлопців залишили у Тернопільському театрі імені Шевченка. Батьки раділи. Батько, здається, двічі приїздив.

С. М.: Спеціально на прем'єри, чи коли мали можливість?

А. Ц.: Коли мали можливість. Мама більше їздила. Вона і до сестри в Воркуту, і в Чернівці, і до мене, в армію, у Хмельницькому, коли я служив, теж приїздила.

С. М.: Ви починали в Тернополі, а куди Вас доля далі повела?

А. Ц.: Директор Київського театру імені Панааса Саксаганського (це в Білій Церкві) Валентин Петько був на виставі “Ключі до щастя”, де ми з дружиною, Надією Цибульською, грали головні ролі. Я вже тоді був сильним конкурентом для всіх акторів, от вони, хитрі хлопці, і постаралися – звели мене з Валентином Петьком. Після вистави він запропонував нам ставки у театрі і пообіцяв перспективу: багато ролей. В Тернополі такого не було, а в Білу Церкву ми як тільки приїхали, нас відразу закидали роботою. Ми потрапили в дуже хорошу ситуацію: разом з нами до театру прийшов після стажування режисер з великим бажанням працювати. А тут йому – молоді актори.

С. М.: Скільки Ви працювали в Білій Церкві?

А. Ц.: Два роки. Там багато зроблено... Після того я пішов працювати до Львівського театру імені Юрія Дрогобича вже на той час із солідною ставкою – 110 карбованців. Двоє акторів у Дрогобичі йшли на пенсію з такою ставкою, а я з неї починав.

С. М.: Ви згадуєте пані Надю. Розкажіть, будь ласка, де і як ви познайомилися. Як сталося так, що ви – двоє акторів – разом, і донині щасливі у шлюбі?

А. Ц.: Після того як закінчився мій трирічний період роботи у Тернополі, я служив один рік в армії. У Тернопільській студії набрали наступний курс, в якому була Надя. Я приїхав у відпустку, зайшов до зали... Потрапив на репетицію. Там ми й познайомилися, далі я пішов служити. Після моєї служби ми почали дружити, закінчилась служба – одружились.

С. М.: В Тернополі?

А. Ц.: Так, ми там жили у гуртожитках. Потім знімали квартиру, поки Надя вчилася. Жили ми розкішно: вона отримувала підвищену стипендію за відмінне навчання – 25 карбованців, а також мої 80 карбованців у театрі. Ось така у нас історія... І вже 48 років вона мене “терпить”.

С. М.: Розкажіть, будь ласка, про родину Вашої дружини. Пані Надія з театральної родини з глибокими традиціями.

А. Ц.: Її батьки – Подільські – свого часу були акторами: мати актриса, а батько – музикант, флейтист. Він володів усіма духовими інструментами. Але, коли виникала “необхідність”, виходив на сцену як актор.

С. М.: В яких театрах вони працювали?

А. Ц.: Вони працювали в мандрівних театрах Карабіневича та Когутяка, а коли почалась війна, покинули театр. Потім мати працювала директором Будинку культури, а батько – там само, художнім керівником.

С. М.: Скажіть, будь ласка, чому говорять, начебто акторські шлюби недовговічні, а у Вашому випадку – все навпаки. Яка формула Вашої щасливої родини?

А. Ц.: Формули я вивести не можу. Мені здається, ми просто поважаємо і шануємо один одного. Дуже багато залежить від побуту. Наприклад, я не можу допустити, щоб вона носила важкі речі, вона старється не навантажувати мене. У нас, без жодних домовленостей, немає розподілу, хто митиме посуд. В нас ніколи не було понять “твої” та “мої” гроші, кожен бере стільки, скільки потребує, і не контролює іншого. В цьому взаємодовіра та взаємоповага.

С. М.: А скажіть, вам часто доводилось працювати на сцені як акторам-партнерам? І скільки разів так було?

А. Ц.: Я не рахував, це траплялося часто. В Білій Церкві ми грали у виставі “Не суди мене, сину” Підсухи молоду закохану пару, яка одружується у фіналі. Бувало, грали антагоністів, воювали на сцені. Може скластися враження, ніби ми святі, але ми живі люди. Ми завжди старались не сваритися. Наша дочка Маруся каже: “Ви мене білою вороною виховали, не такою, як усі. Строгіше треба було!” Але ми ж її виховували за християнською мораллю, готували її до такого життя, яке самі прожили... Хто знав, що світ

Адам Цибульський – Урядник, Сергій Дудка – Тев'є-Тевель у виставі “Тев'є-Тевель” Г. Горіна за Шолом-Алейхемом. Режисер – Олександр Король, сценографія та костюми – Юлія Гнатенко. Львівський обласний академічний музично-драматичний театр імені Юрія Дрогобича, 2011 р. Світлина Василя Ониськіва.

зміниться настільки кардинально?! Вона не готова, нікому нагрубити не може, а люди цим користуються. Закінчила факультет іноземних мов з відзнакою, а потім здобула спеціальність “Міжнародне право та бізнес” у Львівському педагогічному університеті імені Франка, що в Дрогобичі.

С. М.: Коли подружжю доводиться виходити на сцену разом, кажуть, що це призводить до конфліктів, які потім переносяться додому. У Вашому випадку, ким була пані Надія: режисером, порадником, антагоністом, конкурентом?

А. Ц.: Все, що Ви перелічили, мало місце. Але ми ніколи не переносили цього додому. Натомість прислухалися одне до одного. У суперечках не переходимо до образ, йшли шляхом взаємної допомоги. Можливо, тому ми і зберегли сім'ю?

С. М.: Ви виконуєте у театрі важливу громадську роботу як голова профспілки працівників театру. За що Ви любите театр і за що його ненавидите?

А. Ц.: Театр дав мені все. Я просто не вмію більше нічого робити. Театр – це життя, поза ним я постійно тужу за ним. Але трапляються й такі моменти, коли думаю: “Хоч би мене не було в наказі на нову виставу”.

С. М.: Чому?

А. Ц.: Мабуть, перенасиченість. Причин може бути багато: наприклад, нещодавно я сказав режисерові, який ставитиме нову виставу, не давати мені ролі.

С. М.: Вам не сподобалася п'єса?

А. Ц.: Так. Крім того, мені не сподобалась тема, яку в ній закладено.

С. М.: Тепер Ви собі можете це дозволити? Але чи так було завжди?

А. Ц.: Ні, за своє життя я лише двічі відмовлявся від ролі, і то не через те, що мені не подобався матеріал, а через морально-етичні моменти при роботі над виставою.

С. М.: Усе-таки, Ваша театральна доля склалася щасливо. Якщо називати людей, яким Ви за це завдячуєте, кого Ви згадаєте?

А. Ц.: Насамперед, це Геляс і Бобровський, без них я б, може, і не був у театрі. Бобровський вів курс, доручив роль Освальда у “Прима-рах” Ібсена у нашій дипломній роботі. Саме завдяки цій ролі мене й залишили у театрі.

Також багато було знакових режисерів та партнерів: Володимир Злюсар в Білій Церкві, пізніше Ярослав Маланчук⁶, Ярослав Бабій⁷.

Ярослав Маланчук – коли дізнався, що ми учні Геляса – взяв нас до театру без жодних перевірок. А також дав слово, що за рік ми отримаємо квартиру.

С. М.: Який це був рік?

А. Ц.: 1976-й. Тоді Ярослав Маланчук ставив “Моральність пані Дульської” Габрієлі Запольської, і відразу дав мені роль Збишка, а Надії – роль Ганки. І так ми “зависли” в Дрогобичі на все життя.

С. М.: Не шкодуєте?

А. Ц.: Ні, чому шкодувати?! Тих ролей, що ми зігнали з Надією, вистачить на декілька творчих життів. Чотири-п'ять відповідальних, не епізодичних, ролей на рік – це неймовірно!

*Розмовляла Світлана Максименко,
розишфрування тексту – Олена Спас*

⁶ Ярослав Маланчук (1947–1991) – режисер, заслужений діяч мистецтв України, головний режисер Львівського академічного обласного драматичного театру імені Юрія Дрогобича.

⁷ Ярослав Бабій (1942–1997) – режисер, заслужений діяч мистецтв Тувинської АРСР, 1986–1992 – головний режисер Львівського академічного обласного драматичного театру імені Юрія Дрогобича.